

ქვემოქვემო

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

19 სანკრუატი 35

№ 11

რედაქციის მისამართი

№ 11

საქ. ა. ლ. შ. ქ. ცეკასა და საქ. განსახორციელებელი მართლმადიდებელი
ქრისტიანობის

ნოემბერი 1935 წელი

მისამართი: ტფილისი, კიროვის ქუჩა № 7

შინაარსი

1. კონკურსი საუკეთესო მოთხრობაზე	83-1
2. ყვავი (ლექსი) — გიორგი კაჭხიძისა	2
3. რესპუბლიკის პატარა მსახიობი (მოთხ.) — რ. ქორქიასი	3
4. ვხარობთ ოქტომბრულს (ლექსი) — გიორგი ქუჩიშვილისა	4
5. კურდღლის კუდი (ლექსი) — გერშეზონისა	4
6. პატარა ჩაბევი (ლექსი) — გრიშა არონისა	5
7. გივი (მოთხ.) — ლავრ. კიკინაძისა	6
8. ბეჯითი კოლა (ლექსი) — კალე ბობოხიძისა	9
9. თუთიყუში გაკო (მოთხ.) ნონო ნაკაშიძისა	9
10. კატის მოსარჩლე ვეფხვი (ხალხური) — ჩაწერა ქს. სინარულიძემ	12
11. შევე წყალი (ლექსი) — ხანდრო ფლენტისა	12
12. ბორანი (მოთხ.) — დავ. შამათავასი	14
13. ძუნწი მიმი (მოთხ.) — სიმონ ქვერიანისა	16
14. უარესზე უარესი	17
15. ყრუსთან საუბარი	18
16. საფრთხობელა (მოთხ.) — გ. კალანდაძისა	19
17. იცი თუ არა? — ე. გლადკოვისა	21
18. ვაფა-ფაშველას საღამო	22

ბავშვთა შემოქმედება

19. რ. ქორქია — „სამი ბიჭის ამბავი“ — კუკური სუფსისპირელისა	23
20. სოფელს (ლექსი) — ეთერი დედისშვილისა	23
21. გ. კაჭხიძე — „მხიარული მგებობები“ — ნ. ბალიაშვილისა	23
22. ლავრ. კიკინაძე — „ილიანი სახლები“ — გ. ვადაჭკორიასი	24
23. პებელი (ლექსი) — შაშა კვაჭაძისა	24
24. ხიდი (ლექსი) — გურამ ბახტაძისა	24
25. გამოცანები — ილია სინარულიძისა	
26. გასართობი ასანთზე	

მხატვარი — დონი

პ/მგ. რედაქტორი ბაბო შაბუაშვილი, პ/მგ. მდივანი ლ. შიჭინაძე

საბჭოთა კომუნისტური პარტია

ლ. საბახტარაშვილი, ლიდა ვახვიანი, ან. დვინიაშვილი, შ. თაბუკაშვილი, ცაგინი.

კონკურსი

საუკეთესო მოთხრობაზე

ჟურნალ „ოქტომბრის“ რედაქცია აცხადებს კონკურსს საუკეთესო მოთხრობაზე ან ნარკვევზე ოქტომბრელთა შესახებ.

კონკურსის მიზანია: ოქტომბრელთა ჯგუფის მუშაობის, მათი თამაშობის, ფიზკულტურული ვარჯიშობის, ყოფაცხოვრების და წარჩინებულ ოქტომბრელთა ჩვენება.

ოქტომბრელი სკოლაში, ოჯახში, ჯგუფში, საზოგადოებრივ მუშაობაში, — აი რას უნდა ასახავდეს საკონკურსო მასალა.

კონკურსში მონაწილეობენ როგორც მწერლები, ისე ჩვენი ჟურნალის მკითხველები.

მწერლები გზავნიან მასალას რედაქციაში. მოთხრობა არ უნდა აღემატებოდეს ჟურნალ „ოქტომბრელის“ სამ გვერდს. სარედაქციო კოლეგია არჩევს საუკეთესოებს, რომლებიც ავტორების ხელმოუწერლად დაიბეჭდება ჟურნალში.

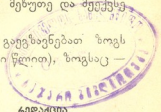
მკითხველები ჟურნალში მოთავსებულ საკონკურსო მასალას გულდასმით კითხულობენ და თავიანთ აზრს წერილობით უდგენენ რედაქციას. სასურველია კოლექტიურად წაკითხვა და გარჩევა, კოლექტივის დასკვნა რედაქციას ეცნობება.

სარედაქციო კოლეგია გამოაცხადებს კონკურსში გამარჯვებული ავტორების და იმ მკითხველების გვარებს, რომლებიც ყველა საკონკურსო მასალაზე კარგად დასაბუთებულ პასუხებს გამოგზავნიან.

რედაქცია ნიშნავს ექვს ჯილდოს: პირველი ჯილდო 200 მანეთიანი, მეორე და მესამე 150 მანეთიანი, მეოთხე, მეხუთე და მეექვსე 100 მანეთიანი.

საუკეთესო პასუხის მომცემ მკითხველებს გაეგზავნებათ ზოგს ჟურნალი „ოქტომბრელი“, ზოგს „პიონერი“ (მთელი წლით), ზოგსაც — ვაჟა-ფშაველას საბავშვო მოთხრობები.

კონკურსი დამთავრდება მაისში.

რედაქცია.

ყ ვ ა ვ ი

საქართველო
საბჭოთაო

მე არ ვიცი, იქნებ უყვარს
ჩვენი სოფლის თბილი ჰავა:
შემოჯდება კაკლის ხეზე,
ყრატალოვს და დიდხანს ჩხაია.
ვერ გავუგვი, რა აწუხებს,
ანდა, ვითომ, შნო აქვს დარდის?!
ზარმაცია, ზანტად ფრინავეს,
მიწაზედაც ზანტად დადის,
ექებნ საჭმელს, კრუხებს გვიფრთხობს,
არ შეხედავს ერთხელ ყვავილს.
მაგრამ ქვეყნად როდის იყო,
დაექებდა ვარდებს ყვავი.
მორიდება ჰქონდეს, ნეტავ!
სად არ ჩხავა. არის შავი.

ულაზათო ძახილებით
მომამხვრა კიდეც თავი.
მითხრეს: — კაცის დარიგებას
არ ლებულობს, მოდის ბრაზი,
და ჰგონია, თავისი ხმით
გვახარებს და არის ნაზი.
მინდა ერთხელ მივიძახო:
მომამხვენე, ჩემად ბრიყვო,
შენ არ გჯობდა, ქვეყნად მეტო
იაღონი ყოფილიყო?
რა გამივ! მისებურად
გადაუღლის ხეებს, ოდებს...
ამ ყვანჩალას, ამ უბედურს
ხორცი მანც უვარგოდეს!

გიორგი კახაიძე

ქრისტიანული პატარა მსახიობი

სულტ მწვედქან კობლტმონცა
სტავტრ მტმტეტლ თინოლტორტწ მტმტ
სტიტიტტოლო, დტიტტტ, თთ დტიტტტ

ბულიკო გველესიანი.

სულთა დილა სენაკის მთიდან ხარბად და-
ყურებს ქალაქს.

მთშები კირის ქარხნისაკენ ეშურებიან, მო-
სამსახურეები დაწესებულებებისაკენ, მოწაფეები
სკოლისაკენ, ღიასაზღისები ბაზრისაკენ. ავტო-
მობილები გაჰკვივიან. ხალისიან დილას ხალისით
ხედება ქალაქი.

სენაკის თეატრის წინ პატარა ფარდული
დგას. ფარდულში ბევრი სათამაშოა: ტიკინებო-
მძივები, ბუშტები, შავი ეშმაკები, ფერადფერადი
ლენტები... პატარა მოწაფეები მოდგებიან ფარ-
დულს, ხარბად შეაჯღებენ თელს და გარბიან
სკოლისაკენ.

არ გარბის მხოლოდ ერთი. იგი დგას ფარ-
დულის წინ, ცრემლები დაჰკიდებია ქუთუთო-
ებზე და დაღვრემილად შეცქერის სათამაშოებს.

პატარა ნ წლისა თუ იქნება. წაბლისფერი
თმები აქვს, აბრეშუმით რბილი. ფართო,
ლამაზი თვლები ცრემლებითაა სავსე და არ
ვიცი რა ფერისაა თვლები. ფუნჩულა გოგონაა,
ჩვილი.

დაეკვირდი. ეს ხომ მოცუვევა, გულიაო
გველენხანნი, წ წლისა, ფოთის საბავშვო თეატრის მსახიობი. ახ, რა ლამაზად იცეკვა წუხელი!

— გულიაო, რა ვატირებს? — შევეკითხე.

— წითელი ბუშტი უნდა, — მიპასუხა იმავე თეატრის მსახიობმა, 10 წლის დ. ჯაფარიძემ.

— აი, ის! — და გულიაკომ პატარა თითი ბუშტისაკენ გაიშვირა.

2

წუხელი სენაკის თეატრი სავსე იყო ხალხით. ფოთის საბავშვო თეატრი ჩამოვიდა გასტროლებზე. ამ თეატრის ყველა მსახიობი ბავშვებია. ყველაზე უფროსი 14 წლისაა, ყველაზე უმცროსი 5-სა. აი, ეს გულიაკო ყველაზე პატარა. ლამაზად, მოხდენილად თამაშობენ ბავშვები პიესას. რბილად, ნაზად ასრულებენ ცეკვა-სიმღერებს; ეშხით თამაშობენ ბალათურს და მძაფრად დაპჭროლავენ ლეკურს. და არ იცი, რომელი მათგანი გამოაჩინო, ისე ლამაზად შეუკრავს ბავშვებისგან სათეატრო კოლექტივი მის ნიჭიერ ხელმძღვანელს ახ. დაშა ლოლუას. მაგრამ მე მაინც ერთი მომხედა თეატრში — გულიაკო; ალბათ იმიტომ, რომ გულიაკო ყველაზე პატარაა რესპუბლიკაში. სკენაზე გამოვიდა. ვილაცხ ქალმა, ზემს გვერდით რომ იჯდა, თქვა:

— უი, შეილო დედას ეძებს.

მაგრამ გულიაკო დედას როდი ეძებდა. იგი ეძებდა დარბაზის ყურადღებას. აი, ასწია ხელები გულიაკომ. გაკვირვებულმა დარბაზმა სუნთქვა შეიკრა.

ვაისმა მუსიკა. გულიაკო ჯერ გარბინდა. შემდეგ ხელები, ფეხები და ტანი ააყოლა მუსიკას. მუსიკა თანდათან მძაფრდება, ხელდება. გულიაკომაც ტანი აიწურა, თითქმის გაიზარდა სკენაზე.

მინახავს კლდეზე ნახი ყაყაო. იგი დღის
დინჯად, სუსტად. მაგრამ დაბერავს ქარი. დიარბევა ყაყაო, აიშოლტებს ტანს და ხნივ გაეკვრება კლდეზე, ხან მარჯვნივ, ხანაც აიწურება; ბოლოს — ქარი გლივს ყაყაოს და მიაქვს შორს, შორს...

ასე იყო გულიაკო. იგი მუსიკამ ხან მარცხნივ გადახარა, ხან მარჯვნივ, ხან ზევით ააყრევინა ტანი... ბოლოს გულიაკო მოსწყდა ალაგს, გაქანდა, გაფრინდა...

სულგანაბული იყო დარბაზში! დამ როდესაც გულიაკოს ცეკვა მუსიკასთან ერთად შეწყდა, დარბაზი ტაშისცემით აგრიალდა. გულიაკო გამოიწვიეს ერთხელ, ორჯელ, სამჯერ...

— ბედნიერი დედაშენი! — თქვა ჩემმა მეზობელმა ქალმა და სინაპოტლის სკრემლები მოიწმინდა.

— ბედნიერი ჩვენი თამა! — ვთქვი მე.

3

აი, ეს გულიაკო იყო, თვალკრემლიანი რომ იდგა ფარდულის წინ და წითელ ბუშტს მისჩერებოდა.

მე გულიაკო ავიყვანე, წითელი ბუშტი ხელში მივეცი და ვუთხარი:

— აბა, გაბერე, გულიაკო! გულიაკომ მჯილით ამოიწმინდა ფეხები, გაიღიმა და ბუშტი პირში ჩაიღო.

ბუშტი არ გაიბერა. გულიაკოს გაუკვირდა. გულიაკო ჩამოვსვით და ერთი ჩაბერვით რომ ვერ გაბერა, პაეღის ამოსასულელს თითბები დაჰკრა. მეორედ ჩაბერა, მესამედ. ბოლოს გაიბერა ბუშტი.

— ხა-ხა-ხა! — გადაიკისკისა გულიაკომ და ვაქცა.

სენაკის მთაზე მზე გადმოდგა და რესპუბლიკის პატარა მსახიობს სხივები დააფრქვია.

არდითე მორევა

მძველი — წამდე თერ —
დადუნდა ანგონე მოუკლმ მც
ტონს ქნობსავე, ინტოტ მძ მც
წყ მამდგმა თეოლი ოთივმ ფეტენ
სიოუფოტს აუტმთეგ ნიოუნ
ელს იუტბტგ ობფს დმან მუუნუ

კხარობით ოქტომბრელები

ჰა, ზაფხული
უკვე მორჩა, —
მწიფობისთვის ქებული
და ნაყოფი
უხვად მოგვცა,
ვართ შრომით შეძლებული.

დღეს სოფელი
ისე მოჩანს
შემოდგომის ფერებით, —

თითქოს იყოს
ჩითის ბოღჩა,
პრელუდური ნაკერებით.

ამ საერთო
დიდ მოსაფლეთ
ვხარობთ ოქტომბრელები
და მზადა ვართ,
კლასში სწავლით,
ვიყოთ მხნე დამკვირვლები.

მ. ძაგნიშვილი

კურდღლის კული

(მხატვრის ზღაპარი)

მელა და კურდღელი დამობილდნენ, ერთად ნადირობდნენ თევზებზე. ერთხელ როცა კურდღელი და მელა წყლის პირას ისხდნენ, წყლის ზედაპირზე თევზი ამოტივტივდა და კვლავ საღვინო გასრიალდა.

— აი ჩვენი შეურაცხყოფა, ჩემო ძმაო კურდღელო, — უთხრა მელიამ, — რომ ანკესი გეჭონოდა ამ თევზს დაეპერდითო.

კურდღელს თევზებზე ნადირობა უყვარდა. მან ჯიბეები გაისინჯა, იქნებ ანკესი ვიპოო.

— აი, მე ვნახე ანკესი, რომელიც ფიჯაკის ჯიბეში შემინახავს, მაგრამ მე არ მაქვს ჯოხი და ძუა. იქნებ შენ გაქვს ჩემო დობილო მელა.

მელამ გაისინჯა ყველა ჯიბეები, მაგრამ არაფერი აღმოჩნდა და კურდღელს შეეკითხა:

— რაღა გქნათ? — თევზის სურვილით ორივეს მუცლის გვერდმა აუტყდათ. მათ დაამტვრიეს ხის ტოტები, გააძვრეს ქერქი, მაგრამ თოკი მეტად სხვილი იყო და ანკესის უნწეში არ გაეცია.

მელიამ გადახედა კურდღლის კულს. კურდღელს მისზე უფრო გრძელი კული ჰქონდა. მე-

ლას ეს შეშურდა და უთხრა თავის ძმობილ კურდღელს:

— ჩემო ძმობილო კურდღელო, მე უკვე მოგიფიქრე. მოდი ანკესი მოიმაგრე შენი კულის ბოლოზე, დატუკჭდი წყლის პირას და კული ჩაუშვი წყალში, თევზი მოგიცდება და გამოსწივს თუ შენ ვერ მოერიე მეც მოგებმარები და გემრიელი თევზით პირი ჩავიტკბარუნოთ.

კურდღელი ამაყობდა თავის მშვენიერ კულით.

— კი, მაგრამ რატომ არ შეიძლება ანკესი შენს კულზე მოვაბათ, — ჰკითხა კურდღელმა.

— ჩემი კული მოკლეა, — უბასუბა მელამ.

დიდხანს დაობდნენ, თევზის ჰუმის სურვილი კი ორივეს დიდი ჰქონდათ. ბოლოს კურდღელი დათანხმდა, იმ პირობით, რომ ყველაზე დიდი თევზი მას რგებოდა. ამ პირობაზე მელაიც დათანხმდა. კურდღელს ისე დიდი სურვილი ამოძრავებდა თევზის ჰუმის, რომ სრულებით დაავიწყდა იქ კუ რომ ცხოვრობდა, რომელსაც განძრავული ჰქონდა რაიმე ეგნო კურდღლისათვის. მან ჩაუშვა კული მდინარეში, როდესაც კუ-

თავიდან ბოლომდის მოისმინა მელისას და კურდღლის საუბარი, მოეშადა, წააგლო პირი იქ, სადაც კული იწყებოდა და კურდღელს ეზიდებოდა წყლისაკენ.

— მე უკვე დავიჭირე თვეზი ჩემო დობილო მელა, — სიხარულისაგან შეპყვირა კურდღელმა, — ო, რომ იცოდე რამხელა თვეზია, ლამის კუდიცა და ანკისიც მთლად გადაუღაპოს.

კუ ცდილობდა, რომ კურდღელი წყალში ჩაეთრია: კურდღელმა ხელები და ფეხები მიწაში ჩაურკო. მელიამ რომ ნახა მაშინვე წაპოძახა:

— კურდღელო, ჩემო ძმობილო, შენ ხომ კუს დაუჭერხარო.

კურდღელს შეეშინდა.

— ვაიმე, მე კუ აღარ გაშიშვებს, თუ მეტი არ დავეყარეთ ზევიდანო. აბა დასკვივლე, დასკვივე ჩემო დობილო მელავე.

მელამ ჩაიკინა და უთხრა:

— მე არ შემიძლია. შენ თავიჯანა დასკვივე ჩემო ძმობილო კურდღელო. — კურდღელმა ასტება ღრიალი, მაგრამ თანდათან წყალში იძირებოდა, ამ დროს მელამ წააგლო ხელი ყურებში და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა ისე ეწეოდა, ყურები ძალზე ეწელებოდა.

— ეგ მხოლოდ ჩემი ყურები იქიმება, — და დაუმატა, — გამიწიე, გამიწიე ჩემო დობილო. მელამ ღონე მოიკრიბა, ყურები ხელში მოიჭირჯვა და გამოსწია. კული მოაწყდა და კუს შერჩა პირში. კურდღელი მელიასთან ერთად გაღატრიალდა ყირამალზე. სული რომ მოითქვა ნახა, რომ კული აღარ ჰქონდა და ყურები დაგძელებოდა. კურდღელი გაჯავრდა, იარაღს ხელი წამოაგლო და მელიას მოკვლა დაუპირა, მელა გიჟკა.

აი რატომ აქვს კურდღელს ყურები გძელი და კული მოკლე.

ბარშენონი.

თარგმანი: ნ. მუხრანბეიბა

აქვარა ჩაყვია

ყვავილებით მოფენილა,
გამზირი და ეზოები...
ბრძოლის ველზე მოაფრენილან,
პაწაწინა მებრძოლები.
ძაბრის ქული ახურიათ,
ისმის ხმები ჩეჭმებისა, —
გული ტყვიით გაბრულია,
სათითაოდ თეთრებისა,
ძულთ პატარებს ბატონები,
თოფს უვლიან მოწიწებით.
მიაზვრიტეს კარდონების
წვერულვაშა ოფიცრებ,
და იარაღს აისხამენ,
ჩაქოლავენ მტრის შავ ბანდას.
ჩენი ლეო, შუბლ მრისხანე,
აირჩიეს მთავარ სარდლად.
კომისარმა დაიყვირა:
„მტერი მოდის მატარებლით“...

ვასომ ხმალი დაიკირა
და დაიძრენ პატარები.
„ძმებო, მაღე ხიღს გავივლით,
აბა უკან ნუ დარჩებით“
და ვარდება ნაგანივით
მეომართა „პუგაჩები“.
მებრძოლები ანათებენ,
როგორც კარგი ლამპარები,
თეთრებს შავდღეს დაათვევენ
აგერ მოდის ჩაპაევი.
ოფიცერი დაპრილია,
საგინებელ სიტყვებს როშავს,
ბრძოლის ველი გაშლილია
ლამაზ ბელას მოაქვს დროშა.
მტვერით სავსე პაერთა,
ჩემო გმირო გეფიცები
ჩაპაევი დაერთა,
შიშით მოკვდენ გენერლები.

ბარშენონი

უპ, რა ძალიან მიხაროდა სწავლის დაწყების დღეები რომ მოახლოვდა! მიხაროდა ძველ მეგობრებთან შეხვედრა. აგერ სამი თვე სრულდება, რაც ჩვენი ოქტომბრელები აღარ მინახავს!

მეგრამ სოფელში გატარებული დღეებიც არ მაიწყდება.

მე ბიძიასთან ვიყავი, ეზოში დავბტოდი. ამ დროს მოვიდა ვილაც კაცი. იგი მაღალი იყო, შავი აპრებილი უღვაშები ჰქონდა, თავზე პირსახოცი ჰქონდა გადაფარებული. ბიძიას დაუწყა ლაპარაკი და ხელს ჩემკენ აშვერდა. მივხედი ვისზეც ლაპარაკობდა.

- გივი! — დამიძახა ბიძიამ.
- აქა ვარ, — ვუბასუხე ცქვიტად.
- მოდი ჩვენთან, — თანაც ხელი დამიქნია. ხტუნვით გავექანე.
- უცნობმა მისვლისთანავე დამავლო ხელი და პერში ბურთივით შემთამაშა. გამეხარდა ეს უცნობი კაცი რომ ასე ძალიან მომეალერსა. ეტყობა, ძალიან ჰყვარებია პატარა ბავშვები. იცინოდა და სიცილით რაებს არ მელაპარაკებოდა.

ტფილისის II არასრული საშუალო სკოლის II კლასის მოწიფე გ. ნამგალაძე

სოფელში შევკრიბე ჩემიტოლის მეგობრებს და ისე ვთამაშობდი როგორც ოქტომბრელები ჯგუფში გვასწავლეს.

2

შემოდგომის დილა გათენდა. მზე ახალი ამოწერილია. სხივები ისრებივით მოდინან და ეცემიან მაღალი სახლების მინებს. მინებიც მზესავით ბრწყინავს, და ასე გვონია ყოველი მზრიდან მზეები ამოდისო...

ქუჩის ორივე მხარეზე საქმიანი ნაბიჯით მიდინან კაცები, ქალები და ბავშვები...

გოგონებს აცვიათ ერთნაირი ტანსაცმის უხდნობათ წაბლისფერი კაბები და შავი წინსაფარები. თვალმეტკრილა და თმაქოჩორა გოგონები ისე მიკუდრაჭობენ, თითქოს პატარა მწყერჩიტებიანო. ბიჭებსაც ერთნაირი ტანსაცმის აცვიათ.

ისინი ხან წინ გადაურბენენ დინჯი ნაბიჯით მიმავალ კაცებს, ხან ისევე უკან ჩამორჩებიან და ერთმანეთს უყვიებიან ზაფხულის ამბებს.

- ბედნიერი ბავშვები...
- ბედნიერი თაობა, — ამბობენ გამვლენები. მოდინან ჩემი პატარა ამხანაგებიც. გავისწორე ხალათი, ქუდს წამოვავლე ხელი და დედას მივამაბე:

— დედიკო! დედიკო! უნდა წავიდე. აგერ, ეჭე, ჩემი ამხანაგები.

— წალი, მეგრამ ფრთხილად იარე, — მითხრა დედამ, ქული მომარგო თავზე, ხალათსაც ჩამოუსვა ხელი და ასე გამისტუმრა.

გრძელი და მიხვეულ-მოხვეული კიბე სირობილით ჩავირბინე. ქუჩიდან მაღლა ავიხედე. დედა ფანჯარასთან იყო და იქიდან მიცინოდა, მე ქული მოვიხადე და დავემშვიდობე შორს მიმავალი კაცივით.

დავეწიე ამხანაგებს, და ყველამ ერთხმად მომიძახა:

— ო, გივი! გივი ნამგალაძე მოვიდა, — იცინოდნენ და ვიცინოდი მეც.

ყველანი პატარებია, მაგრამ მე კიდევ ყვე-
ლაზე უფრო პატარა ვარ. მაგრამ ვიპოვენი,
მალა ვიწვევი. მეც იმათაღენა მინდა ვიყო.
მართალია, პატარა ვარ, მაგრამ ჩემი სუფთა,
რაკრავა ხმა ყველას ხმაში გამოირჩევა.

ამხანაგებმა ერთმანეთს გაეფუზიარეთ ზაფხუ-
ლის შობამეტიღებანი.

ტფილისის II არახული საშუალო სკო-
ლის II კლასის მოწაფე ც. კაპაძე

3

შევედით სკოლაში და ჩვენმა ხმაურმა გა-
აღვიდა დაღუმებული შენობა.

მთლად გამოაკვლილა ჩვენი სკოლა. დღერე-
ფანი რაღაც უჩანურად გაუფაჭებზებიათ. კედ-
ლები კრიალა და სუფთაა. ოთახებიც გაულა-
მაზებიათ და ყოველ ოთახში კობტად არის
ჩამწკრივებული შავი, ყვითელფეხებიანი მერ-
ხები. ჩვენს სკოლას გარედან ეტყობა, რომ
ტფილისის მეორე სრული საშუალო სკოლია,
თორემ შიგ სულ სხვანაირად მორთულია, ვე-
ღარც კი ვიცანით ჩვენი ოთახები.

მოვიდა ჩვენი მასწავლებელი.
ოჰ, რა კარგი ქალია, რა კარგი და კეთი-
ლი ხასიათი აქვს! შემოვესიეთ ირგვლივ.

— გივა, როგორა ხარ, — მითხრა და შუბ-
ლზე მაკოცა.

მე კი ვოკტვროდი თვალებში და მიხარო-
და, ასე ძალიან რომ ვუყვარდი.

მერე დაირეკა ზარი და კლასში მოვეგროვ-
დით. ჯერ შინაურული საუბარი ჩაატარა,
შემდეგ სახელმძღვანელოები დაგვისახელა. მე-
ორე დღესვე შევიძინეთ ლამაზი და მაგარული-
ანი წიგნები.

მე ყველა სავანი ერთნაირად მიყვარს, მა-
გრამ მათემათიკა მაინც ძალიან მეადვილება. ასამდის
ოთხი მოკმედება სულ ზეპირად ვიცი. მესამე
კლასში რომ გადავალ, მაშინ კიდევ უფრო
მეტრე მეტკლინება.

ახლა უკვე მეორე თვეა ვსწავლობთ და
ბევრი რომ ვისწავლეთ. გუშინ მეორე გაკვე-
თილზე მათემათიკა იყო. მასწავლებელმა დაფა-
ზე ლამაზად დაგვიწერა ამოცანა, ნელ-ნელა
გვაძლევდა კითხვებს და მშვენივრად გავიგეთ,
რასაც გვეკითხებოდა ამოცანა.

კოტა ხანი უკლდა გაკვეთილის დასრულე-
ბას. მასწავლებელმა რეგულები დაგვასურ-
ვინა და გვითხრა:

— აბა, ყური მიგდეთ, ზეპირად ვინ უფრო
მალე გამოიყვანს გრძელ მგალითსო, და დაი
წყა.

ჩვენ სმენად გადავიქვეით და მასწავლე-
ბელს არ ვაშორებდით თვალს. აუჩქარებელი
ხმით ლაპარაკობდა:

— ოკდათორმეტს მივეშატათ ოკდათოთ-
ხმეტი, გამოვაკლოთ თექვსმეტი, მივეშატათ
ორმოკდაათი, — აქ მასწავლებელი კარგახანს
შეჩერდა. მე ზაგალითი დასრულებული მეგონა.
ხელი აეწიე და ხმამალა წამოვიძახე:

— მე ვიტყვი, მასწავლებელიო!
— არა, მოითმინეთ. ჯერ არ დამისრულე-
ბია, შემდეგ გაეპარავლოთ ორზე და გავყოთ
ხუთზე. ვინ იტყვის, ხელი ასწიოს.

ყველა მამოვიანგარიშეთ, მაგრამ ერთმა-
ნეთს კი არ ვუმხედლობთ. მერე მასწავლებელმა
გვანიშნა, რომ ყურში გვეთქვა მისთვის ჩუმად.
იგი დაწყვა რიგს. ჯერ ჩემთან მოვიდა, რად-
განაც წინ ვზივარ. ყურთან ჩუმად ვუთხარი
პასუხი და მერე სხვა ამხანაგებისაკენ წავიდა.
გაიგო რამდენიმე მოწაფის პასუხი და შემდეგ
გამოაცხადა:

— სწორი პასუხი მომცა გივი ნამგალაძემ,
კილა კვაქაძემ და...

მე გამებარდა.
უცებ კობრუტივით შემოეტრიალდი მაგი-
დაზე და ისევ წყნარად დავეჯექი.

— რამდენი მიიღე, გივი?

— ოცი, — ვუპასუხე კოცხლად.

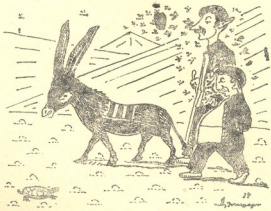
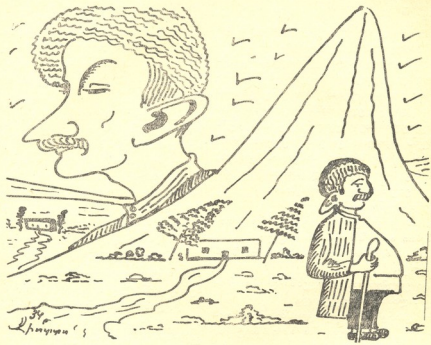
მე კარგ ოქტომბრულს მეძახიან. ვეცდები
ეს სახელი ჩვენარჩუნო და ჩემს ირგვლივ
საუკეთესო ოქტომბრელები შემოვკრიბო.

„სულდი და ბულდიდან“

არქონული
გეგლიძეთა

წიგნი გამოვიდა სომხურ, ქართულ და თურქულ ენაზე.

მხატვარი ბ. ჯიოტო.

მ ა ჯ ი თ ი კ ო ლ ა

რა უდარდელად დადის
ჩენი პატარა კოლა,
სწავლაში არის მარდი,
მას ბაძავს მთელი სკოლა.

გულმზიარული არის,
სწავლით ახარებს დედას,
სკოლაში არის წყნარი,
ზრდილობიანი მეტად.

მასწავლებელიც აქებს
სიკოცხლით სავსე კოლას,

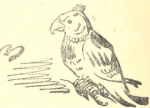
მშობლებსაც გულს უხარებს
ბეჯითი შეილის ყოლა.

გარეთ უბერავს ქარი,
ბუხარში კვამლი ბოლავს,
შოადვა სახლის კარებს
ჩენი ბეჯითი კოლა.

ენოშიც მშვიდად დადის,
ქარს დარღი გააყოლა
და ხელის განთიადი
სკოლისკენ უხმობს კოლას...

ბ ა ლ ი ბ ო ზ ო რ ნ ი ძ ი

თ უ თ ი ყ უ შ ი ქ ა ჯ ი

რა ლამაზი ფერფლისფერი ფრინველი ვარ.
ბოლო აღისფერი მაქვს, თვალები მრგვალი და
შავი თეთრ არეზე ჩასმული. ნისკარტი მაღალი,
მოკაუჭებული და მავარი, ისეთი მავარი, რომ
კაკალს კი არა, ქვასაც გავტეხ.

მე გამოვიჩვე ერთ მშვენიერ დღეს აფრიკის
დიდ უდაბურ ტყეში, ერთი უზარმაზარი ბებე-
რი ხის ღრმა ფულფროში. ჩვენ ვიყავით ოთხი
და-ძმა. დედ-მამა გვივლიდა და გვანებოვებდა,
გვიზიდავდა საქმელს და გვართობდა სხვადასხვა
ამბებით.

იმათ გვიამბეს, რომ თუთიყუშები მრავალ-
გვარი ჯიშისაა. ჩენი შორეული ნათესავებია
გუფული და ყვავი, რომლებიც თქვენში ცხო-
ვრობენ. ამიტომ მიხარია როცა ყვავს ვხედავ-
რა ვუყოთ, რომ უშნო ფრინველია, ლაპარაკის
ნიჭიც არ აქვს და ხმაც არ უფარგა, მაგრამ არც
თუთიყუშებს გვაქვს სასიამოვნო ხმა.

ჰო, გამოვიჩვე ხის ფულფროში. ძალიან ცხე-
ლოდა ჩვენს ბუდეში, მაგრამ თავს მაინც საუ-
ცხოოდ ვკრძნობდით, რადგან საფრთხე არ მო-
გველოდა ზანგებისაგან, რომელთაც ჩენი დაქე-
რა უყვართ, თუმცა ფულფროში ხელის ჩაყოფის
ეშინიათ, დაგვეწვებაო.

ერთ თვეს გვზარდა დედ-მამამ ბუდეში, შემ-
დეგ გვასწავლეს ფრენა, ხეზე ხოხვა და მიწაზე
სიარული. ისინი დაფრენის შემდეგაც ზრუნავდნენ
ჩვენზე. ერთხელ საერთო შესაკრეფ ადგილას
წაგვიყვანეს, ვეებერთელა მაღალი ხის კენწეროები
შეყურსული იყო აუარებელი თუთიყუშებით.
ყველა ყვიროდა, ფუსფუსობდა და რაღაცას ემ-
ზადებოდა.

ჩვენ მივხვდით სიმინდის ყანაზე აპირებდნენ
თავდასხმას.

შევებეწეთ და ჩვენც წაგვიყვანეს.

გავსწიეთ ყვირილითა და ხმაურით. წინ მიფრინავდა დიდი თუთიყუშო.

— იცით, — გვითხრა დედამ, — ის ჩენი ხელმძღვანელია, პაპათქვენი. ჩვენ მას უნდა დავუჯეროთ ყველაფერი, რადგანაც გამოცდილი დარაჯია და ხიფათში არასოდეს არ ჩავგავადებს, ამასთან გამბედავი და მამაკია.

სიმიინდის ყანა ტყის განაპირას შემალღებულ ადგილას იყო. ოპ, როგორ შრიალებდა სიმიინდის გრძელი ფოთლები, როგორ ბრჭყვიალებდა მზებზე მწვანე ტაროების ლამაზი სირმის ფონები. ჩვენი ხელმძღვანელი შეჩერდა, დაჯდა ხეზე და დაყურდა.

— აბა, შევესიოთ სიმიინდს, — გვითხრა მამამ, — ფრთხილად მხოლოდ, როდესაც პაპას ყვირილი გაიგონათ, მაშინვე უნდა გაფრინდეთ. ზომ იცით, იმიტომ დგას აქ დარაჯად, რომ მოსალოდნელი ზიფათი აგვაშოროს, თორემ ჩვენი მტრები, ადამიანები, დავგზოკენ ან დავეკუერენ, შეგვკამენ, ან ფრთებს დავგაპირიან, ან კიდევ გავყვილიან.

მე არ მესმოდა ამ სიტყვების მნიშვნელობა,

მაგრამ მაინც შემეშინდა.

შევესიეთ სიმიინდს. ვმღეროდით, ვკამდით, ვგლეჯდით, ვყრიდით, ვაპნედიდით. უცებ მოგვესმა ჩვენი დარაჯის გამაფრთხილებელი ყვირილი. წამოვიშალეთ. მე ვერ მოვასწარი გაძლიობა. ხელმძღვანელი სწრაფად მიფრინავდა ყივინით და ჩვენც ყველა მივყვებოდით უკმაყოფილო ყვირილით. ერთ დაბალ ხეზე რძით სავსე მარცვლებიანი ოქროსფერი დიდი მშვენიერი ტარო დავინახე. გამიკვირდა ჩემსშეტმა რომ ვერაფერ შეამჩნია და გამეზარდა. სწრაფად დავეშვი ხეზე და დავუწვეე თქვლეფა სიმიინდს.

ამ დროს შორიდან მომესმა დედაჩემის კივილი და დავინახე, როგორ მოფრინავდნენ ჩემკენ ის და მამაჩემი შეშინებული და თავზარდაცემულნი. შიშმა ამიტანა მეც და წამოფრინდი, მაგრამ ზემ მაგრად ჩაშქიდა მკრელი ძაფები ნაცარა ფეხებში და აღარ მიშვებდა.

— ოპ, დაიკირეს! — დაიკვილა დადაჩემმა.
— ზო—ზო—ზო—ზო! გაება, გაება! — დაიყვირა ზანგის დიდმა ბიჭმა. მოირბინა ჩემთან და გამოშხსა, — ოპ, რა კარგია, რა ლამაზი,

სულ ახალგაზრდაა, — უთხრა მან შეორეს, — ეს ჩქარა ლაპარაკსაც ისწავლის. როგორ მოტყუვდი შენ საბრალოვ, ა? — მეუბნებოდა ის ალერსით.

— ახალგაზრდა და გამოუცდელია, თორემ აბა რას მოტყუვდებოდა, — თქვა მეორე ზანგმა ბიჭმა.

ბიჭებმა წამიყვანეს თავიანთ ბამბუკისა და ბანანის ფოთლებსაგან აშენებულ სახლში. მომცეს სიმინდიც, ქოქოსიც, ბანანი, მაგრამ... მაგრამ ფრთები დამჭრეს, ფრენა აღარ შეძლო. ჩქარა შევეჩვიე იქაურობას. ვეთამაშებოდი ქათმებს და დავიხივებდი ეზოში. ვსწავლობდი ცხოველებისა და ადამიანების ენას. მაგრამ ერთ დღეს ჩამსვეს გალიაში, გამომატარეს ზღვები, ქალაქები, სოფლები და გაჩნდი წრთ დიდ დარბაზში.

ოჰ, რა საშინელი დარბაზი იყო. აუარებელი ხალხი იყრიდა იქ თავს. მთელი დღე კამდენ, კოჭებს აგორებდნენ, მღეროდნენ, ყვიროდნენ, ილანძღებოდნენ, მაგრამ ყველაზე საშინელი იყო ის, რომ მთელი დღე იდგა თამბაქოს ბოლი. ბოლისაგან ბნელოდა ოთახში და კედლები გაშავებული იყო.

ერთი ბიჭი მომიჩინეს მომეღელად. მაგრამ თქვენ გგონიათ მივლიდა? ის სულ კოჭებს აგორებდა და, როდესაც ბატონი დაიყვირებდა:

— ბიჭო, შე არაშადავ, არ ვესმის როგორ ყვირის ფრინველი? შია!

გაჯავრებული ბიჭი მხოლოდ ამ დროს მომვარდებოდა, მცემდა ჩემად და მიყვიროდა:

— თუთი ბრიყვი... თუთი ბრიყვი!

არც გალიას მისუფთაებდა და არც წყალს მისხამდა.

მე ძალიან მომთმენი ფრინველი ვარ, მაგრამ უწყლოდ, სიბინძურეში ცხოვრება არ შემიძლია. თვითონ ვაგინებდი თავს და ვყვიროდი:

— თუთი ბრიყვი. — და მთელი დარბაზი ასტეხდა ზანზარს. ერთბეღ ბიჭს ჩაუნისკარტე. მინდოდა დიდწვერასაც ვცემოდი თვალეში, ვეღარ მოვასწარი და მხოლოდ წვერები დავაგლიჯე.

— რა ავი თუთიყუშო, — ამბობდნენ.

— გაყიდე, კაცო, რად გინდა? ბიჭი დააბრავა.

— საშიშოა, შენც გამოგთხრის თვალეხს.

არ გასულა დიდი ხანი. მე ვიჯექა პატარა გალიაში და ქალი ეზო-ეზო მატარებდა, ქალთან შეეჭულიანი, არღნიანი კაცი დასტებდა. შევიდოდით თუ არა ეზოში, კაცი გადმოსწევდა არღანს და ააქვიტინებდა. ქალი კი ამ დროს წერილი ხმით გაჰქვიდა:

— ბედი! ბედი! ვის უნდა შეიტყოს თავის ბედი მაურად?

სახლებიდან გამოვიდოდნენ ქალები და ბავშვები. ყველა ყიდულობდა თითო მაურთან ბედს. იყო ერთი სიცილიანხარი და ქრიაბული.

ოჰ, რამდენი ხანი დამჭირდა, სანამ ბედის ამოდებას ვისწავლიდი კოლოფიდან. რა ეშმაკი იყო ის ქალი. მთელი დღეობით საქმელს არ მამღვება და როდესაც კოლოფს გამოალბებდა გალიის ქვეშ, მეგონა საქმელს მამღვებს მეთქი, ჩაკრავდი ნისკარტს და დაკეცილ ქალღლდს ამოვიღებდი. ქალი მაშინვე გამომატაცებდა და მსურველს მისცემდა.

შემდეგ კი როდესაც გავიგე რას მთხოვდა, მეც გავიოდი ქალთან ერთად: ბედი, ბედი, ვის უნდა ბედის შეტყობა მაურად. მზიარულად ვიღებდი დაკეცილ ქალღლდს და თვითონ ვაწოდებდი ყველას. მას შემდეგ ქალიც აღარაფერს მაკლებდა და ვცხოვრობდით სამივე ერთად.

ვინ მოთელის რამდენი ქალაქები და სოფლები ჩამოვიარეთ. ყველგან დიდი სიხარულით და ხალისით გვეგებებოდნენ. ყველა მეფერებოდა, რადგან ქალღლდზე ყველასათვის სასიამოვნო ბედი გვქონდა დაწერილი. ხშირად ქალი მხარზე დამისვავდა და ასე დავყავდი.

მაგრამ ერთ დღეს ყველაფერი გადატრიალდა.

ღამე ვიღაც კაცები შემოვიდნენ, ქალი და კაცი საღდას წაიყვანეს. წაყვანის წინ ქალი გამომემზიდობა და შეუწუხებულმა მითხრა:

— ოშია ეკო, ჩემო საყვარელო, ციხეში უნდა ჩავსვან, გადაგვასახლონ უცხოელები ხართო.

მე არ ვიცოდი რა იყო ოში, მაგრამ მაინც მინდოდა მენუგეშებინა და გავაბი ყვირილი:

— ბედი, ბედი! ვის უნდა გავიგოს თავის ბედი მაურად.

კაცებმა ხარხარი ატეხეს. ქალი კი ატრიადა. მაგრამ მაინც წაიყვანეს ორივენი...

მეც წამიყვანეს. კარგა ხანს მატარეს და ერთ დიდი სახლის დარბაზში შემოვიყვანეს.

(დასასრული იქნება)

კატის მოსარჩლე ვეფხვი

(ხალხური)

სოფლის განაპირას გლეხი მიწას ხნავდა. ხარებს კატაც თან წამოჰყოლოდა. ხარები მიწას ხნავდნენ; ციკუნია-კი პეპელეებზე და კალიებზე ნადირობდა. ამ დროს ტყიდან ვეფხვმა ჩამოიბრინა. კატა რომ დაინახა საბტად დარჩა და გაკვირვებით ჰკითხა:

— ძმაო, შენ როგორც გატყობ ჩენი ჯიშისა ხარ და რა ცოდვა გწევია, რომ დაპატარავებულხარ?

— ეჰ, დიდებულო ნადირთ მეფევე, თქვენი არ იცით რა წვა და დაგვაში ვარო კაცის ხელში, მოიკატუნა თავი ეშმაკმა ციკუნიაში.

— შერე ვინ არის ის კაცი, რომ უღიერად გეკიდება და დაუჩაგრავხარ. მაჩენე შენი დამჩაგვრელი და შენ მაგიერად მე. გაუსწორდები მას, — უთხრა ვეფხვმა.

კატა გაუძღვა ვეფხვს და დაანახა გლეხი, რომელიც გუთანს მისდევდა. ვეფხვმა საყვედურის კილოთი მიმართა გლეხს:

— შენ ეს ჩემი მოდგმის ცხოველი რად დაგიჩაგრავს ისე, რომ ვეღარ ვაზრდილა, ტანი ვერ აუყრია, რა დაგიშავა ამ საცოდვმა. ამის გულისთვის უნდა შეგებრძოლო.

— თანახმა ვარ, მხოლოდ მე ძალა სახლში

დამრჩა, ჩივალ, ამოვიტან და შევიბრძოლოთ, უპასუხა გლეხმა.

— კარგი, წადი და მე აქ დაგიცდი, — სთქვა ვეფხვი.

— რომ მომატყუო, წახვიდე სადმე და მე ტყუილად სოფელში ჩასვლა შემრჩეს? აი ამ ხეზე თოკით მივაბამ, სოფელში ჩავიბრუნ, ძალას ამოვიტან და ჩენი ძალ-ღონე მაშინ გავსინჯოთ, — უთხრა გლეხმა.

ვეფხვი დათანხმდა. გლეხმა მავარი საბელით ვეფხვი ხეზე მიბაბა. თითონ კი იქვე ტყეში კარგი იფინის სახრე გამოსკრა, მივიდა ვეფხვთან და უთხრა:

— აი ჩემი ძალა. ამ სიტყვებთან ერთად ისეთი გადლუსუსხა სახრე, რომ გვერდების კანი აუწვა. ვეფხვი სიმწარით სულ მალღო-მალღო ხტოდა. როცა ცემით კარგად მიბნა, აუშვა და უთხრა:

— არა მკათებე მოამბეო, მიტყიპე და მიადეო. წადი, სადაც შენი დაიკვებო, იქ ჩემიცა სთქვი.

ვეფხვი ლასლასით გაუღდა თავის გზას. უკანა ფეხები ძლიერს მიათრევდა. ამ დროს კატას მოკრა თვალი, ამოიოხრა და კენესით უთხრა:

— ბარაქალა ჩემო ძმაო, რომ ასეთი მხეცის სელში კიდევ ვგ ტანი შევრჩენია.

ჩაწერა ძმანია სინაპოლიძემ.

მ ე კ ვ ე რ ე ყ ა ლ ი

ვნახე წყარო მოლიკლიკე,
ელვარებდა თეთრად მზეზე
და პატარა ცელქი ღვარი,
გადარბობდა ქვიდან ქვებზე.
კრიალა და მოჩუხჩუხე,
სარკესავით სუფთა, წმინდა,
განთიადს რომ ერთად შევხედით,
აბლაღ მისი ნახვა მინდა.

თვალწინ მიდგას ის ადგილი,
შეღებილი ქვა და მიწა, —
მოლაპლაპე თანგისფერი
იმ მიდამოს წყალმა მისცა.
ფიქრობ, ნეტავ აბლაღ ესაშდღ
ბუფლებიან კობის ნარჩანს,)
ასე კარგი მყავე წყარო,
არ მინახავს ჯერ მე არსად.

* კობის ნარჩანი არის სოფელ ყაზბეგის მახლობლად, მკვეწელის სახელწოდება.

სანდრო ძმანია

ნახაბი ამოღებულია დავით ქასრაძის საგვგომო წიგნიდან „ქალკვილა“ (ზღაპარი).
მხატვარი ელ. ახვლედიანი. წიგნი გვერგა ახლო ხანში.

ბორანი

საქართველოს
განმანათლებლები

— როგორ გიამბოთ!
ნაიარავე შუბლზე ხელმოსმით, უხერხულად დაიწყო პატარა ბიჭმა.

— ქალაქიდან საჩუქრები რომ მივიღე, ცას დავეწიე. შე, მაცის მეძახიან, სკოლაში შემარქვეს ბიჭებმა და ახლა ჩემი ნამდვილი სახელი ვანო შგონი არეინ იცის!

ზაფხულში მუდამ არდადეგებზე ყოფნის დროს მინდორში ვშველი კოლმეურნეებს, წელსაც მთელი სოფელი მინდვრად გაიკრიფა, შავი ზღვის თვალთუწვდენელი სივრცისათვის მუქ-ლურჯათ აბიზინდა სიმინდის ყანები, კრიკინებმაც კრიკინს მოუბშირეს და ჩვენთვის სამუშაოც აღმოჩნდა. ერთი კვირაზე მეტი იქნებოდა, რაც სკოლაში მეცადინეობა დავამთავრეთ, ერთ დღეს კრების შემდეგ კოლმეურნეობაში გვიბრუნეს:

— ბიჭებო, ხომ ზედავთ მინდვრად ვათენებთ და ვალამებთ, სანამ სიმინდის შოროდს მოვრჩებთ, ნახირს უნდა მიხედოთ!

თანამდებობა სიხარულით მივიღეთ და საქმეს შევუდგით. მართალი, რომ ვითხრათ, კარგათ ვასრულებთ ჩვენს მოვალეობას, ყოველ ბინდისას გამაძლარ ბურთივით დამრგვალეებულ საქონელს მოვდენით შინ და ყველა მადლიერი გვყავს...

ეს სულ რამდენიმე დღის უკან მოხდა. ვანთიადისას ნახირი მინდვრებისკენ გამოვდენეთ. მამამ ბოსტნეულით და ხილით დატვირთული ურმები ქალაქს წაიყვანა, საკოლმეურნეო ბაზარზე, ჩვენი კოლმეურნეობის თავჯდომარე პავლე ქირიაც მას გაჰყვა.

იმ დღეს ჩვეულებრივ ნახირს ვუდგით, და შუადღისას ძლიერ დაქა, საქონელმა ბაზარზე მიატრია და ჩრდილი მონახა.

ნახირი წისქვილთან ჩაერქეთ, წყალი დლიეს და ტირიფებ ქვეშ ზანტად იცოხნებოდენ.

მე და ჯოლიას ძლიერ გვიყვარს მდინარეში ბანაობა, განსაკუთრებით შუადღით, მთელი ჩვენი სოფლის ბიჭები წისქვილთან იყრიან თავს; იქ ყველაზე ღრმა და კარგია. ბიჭებს სრულიად არ ეშინიათ, წისქვილის ღირებე აფოფებდებიან და იქიდან რიგრიგობით ხტებიან წყალში.

სასწრაფოდ გაგიძვრეთ და მდინარეში შეეცურეთ, ჯოლია კარგად ცურავს, ყვინთავც ეხერხება, მზარული, სარული, ბაყაყური და ათასგვარი ცურვა იცის.

ორი დღის უკან კინაღამ გული გამიხეთქა შიშით: ჩემ წინ ჩაყვინთა წყალში და სასწრაფოდ ჩაიძირა, დიდხანს ვუყურე, მაგრამ იგი ვერ დაეინახე, უეცრად ტანში გამაეროლა და ვეღვირე:

— ჯოლია...ა.

მდინარის ტალღებში არავინ ჩანდა ბიჭები დაფაცურდენ, კარგმა მყვინთაებმა ძებნა სცადეს, მაგრამ ამაოდ.

მაშინ კი ვეკადრეთ გაქცევა, წისქვილში შევირბინეთ და შეწისქვილე დავაფაცურეთ, მაგრამ სანამ ის ტანზე გაიხდიდა, ტირიფებ ქვემოდან ჯოლია გამოძვრა.

იმ დღესაც ჯოლია ჩვეულებრივ ყვინთავდა. მე კი წისქვილიდან ვადმოხტომა მოვისურვე, ფრთხილად ავბობდდი, ღირებე შევედგით და ვადმოხტომა დავაპირე, ვერ გავებდე, შევეშინდი და წისქვილის კედელს მივეყრდენე; ფარალალა კედლებს იქეთ, მტკრიანი ტომრები მოსჩანდა, წისქვილის კაქუნში, ლაპარაკიც ისმოდა.

ხელახლა დავაპირე ვადმოხტომა, ისევე შევ-
დექი — ვადმოხტი შე, ძაბუნო! — ყვიროდა
ქვევიდან ჯოლია.

ისევ ვცადე, მაგრამ ამაოდ. მაშინ კედელს
გამოვყვივე ფრთხილად და ჩამოსვლა დავაპირე,
რომ წისქვილიდან ლაპარაკი შემომესმა: — რო-
გორ ვგონათ, დედას უტირებ, კლდეტვილიდან
გამომირცხეს, ხალხში თავი მომიჭრეს... ქურდიო..

წისქვილის მომეტებულ ხმაურში კარგად
ვერ გავარკვეე, მეწისქვილის პასუხი სრულებით
არ ისმოდა, ძლიერ დავინტერესდი. კედელს
ავეკარი და მთლილ სმენათ ვადაეიქეცი:

— გუშინ ვავიგე, ამ დილით ქალაქში
წავიდოდნენ, საკოლმეურნეო ბაზრობა იწყება
ხვლიდან, მებორნე მოვიყიდ, ნავენს ძირი
გამოვხერხებ... საცობებით გვაქვს ოდნავად
დამაგრებული, დღეს იქ რომ გაივლიან, ბორანი
შუა წყალში ჩაიძირება და მაშინ ნახონ, ზარალი
არაფერია, ცოცხალი თუ ვადარჩენ ისიც შიშა-
დლონ...

ლაპარაკი ბრაზიანი ხელებით შეწყდა.
შემდეგ ხმის დაუწია და ვერაფერი ვავიგონე.
ხმა შევიცანი გიორგი „ტურა“ იყო, კოლმე-
ურნეებმა ეშმაკობისთვის შეარქვეს ეს სახელი.
ახირებული — უხნეო კაცია, იარაღებს იპარავდა,
ბრამაკობდა და ახლა ვაფხვებულზე ვარიცხეს
კოლმეურნეობიდან.

მეფის დროს ყაჩაღების დაცემისას სოფლად
ქუდიდან შემლილა. შემდეგ მოკეთებული მაგრამ
ხშირად ირეოდა ხოლმე.

ყური ისევ მივუგდე, არაფერი ისმოდა, მაგ-
რამ ყოველივე აშკარა იყო, ცუდი რამე განმა
ზრახა ოხერ აღმიანს. წამსვე მოვხტარხტარდა
ფეხი დავკარი დირეს და მდინარეში სრულიად
უშინოდ ტყავანი მოვიდინე. ნაპირთან გავცურე
და ტანზე ჩაქვისას ჯოლიას ჩავძახე:

— ნახირს, ყური უგდე, მე მამჩემს უნდა
დავეწიო, ახლა გამახსენდა, დედამ საჭირო რამე
დამაბარა!

რომ დავიდარაბა არ ამეტება ვიცრუე და
ჩრდილქვეშ მობალაზე ცხენს ქაშარი ამოვდე
ლაგამით, მოვხტი და ჯოლიას შეკითხვებს
და ძახილს ყური არ ვათხოვე, პირდაპირ გავე-
მართე ცხენის წყლის მიმართულებით.

გაოფლიანებულ ცხენს დაუზოგავად მივა-
ქნებდი სიმინდის ყანების გასწვრივ და შარაზე
მტვერის ბული მრჩებოდა უკან. ერთ საათზე
მეტი ვავიდა.

თაკარა სიცხე მაქერდა, ერთობ მოვიქანცე,
დიდიხანა გამონდა ცხენისწყალი, ოფლი სა-
ხეზე მომწურწურებდა; მებორნეს კარავთან,
შევდექი, ჩვენები ურჩებთან იდგენ, ბორანი
გალმა ნაპირიდან მოიშართებოდა.

— ბიჭო, შენ აქ რა გინდა?! ნახირი მია-
ტოვე?... — გავკვირებით მკითხა პავლე თავმჯდო-
მარემ!

— იცით ბიძა პავლე... მამა...
და ქოშინ-ქოშინით ვუაშბე სულმოუთქმე-
ლად გიორგი „ტურას“ ნამოქმედარი.

მალე ბორანიც მოადგა ნაპირს და მებორ-
ნემ შუახნის შევწვერულეაშა, ფეხებ და მკლა-
ვებ დაკაიწებულმა კაცმა დაიძახა:

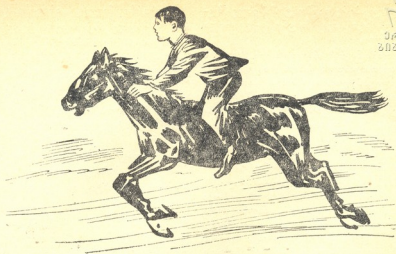
— ე, ხალხო, მოიყვანეთ ურჩები, ხომ არ
დაგეძინათ!

მამა და პავლე ბორანზე ავიდნენ, მეც ავე-
დგენე, მებორნე რალაც აირია და უხერხულად
იწყო წრიალი.

ნავენში მართლა იყო ამონაჭერი იდგილები
საცობებით დაკული, რის გამო ნახევრად
წყალი იდგა მათში.

მაშინ პავლემ რალაც ანიშნა მამას და
წარბაღრილმა სრულიად მოულოდნელად ხა-
ლათის ქვემოდა შევად მოვღვარე რევოლვერი
ამოიღო და მებორნეს შესძახა:

— ეს რაა, შევარცხინე უშენი კაცობა ფილიმონ, მტერს მტრულად უნდა მოქცევა, აწი ჩვენ ვიცით! და ურმებისაკენ მიუთითო ხელით. მეზორნე უხმოდ გაღმოვიდა ნაპირზე შავწვერულვაშა კაცი გაბევებული იდგა ურცხთან. შუადღის თაკარა სიცხე უტერდა ცხენისწყალი ღმურადა, კირგეულობდა და

ზათქითა და ხმაურით მიემართებოდა ტრიად მინდვრებზე.

მესამე დღეს მეზორნეთ ცხენისწყალზე კოლმეურნე პეტრე კიორე მუშაობდა.. და ნაპირთან მდგარი კარავიც მან ჩაიბარა.

მე კი ფერადოვანი წიგნებით დამსაჩუქრეს! ღაფ. ზამთაძა

ძუნწი მიმი

— ო, რომ იცოდეთ ბავშვებო, რა ავია და რა ძუნწი ბებუკაემის ფინია ძალი პაწია მიმი, — ეუბნებოდა დალი თავის ამხანაგ ოქტომბრელს.

— იგი სულ თერთია, ხოლო ყურებთან და თვალებთან წაბლისფერი. თუ ჰკამის დროს ვინმე ვარემ შემოვიდა ოთახში, მიმი მაშინვე მივარდება ყვეფით, თითქო საყვედურობს: „აბა რად შემოხვედი, ხომ ხედავსადილობო!“ ამავე დროს ეს ძუნწი არსება ცდილობს გადამალოს თავისი უღლვა ძვლები, რომ სტუმარმა, მეტადრე კი ბავშვებმა არ წაიღონო. ერთი მითხარით, გეთაქვა! აბა ვის რად უნდა მიმის გამოხრული ძვლები.

ბავშვებს სიცილი აუტყდათ.

— ეს კიდევ რა არის, ბავშვებო! თუ ჰამზე შემოსწრებული პირი მიიწვიეს სუფრახზე

და მიაწოდეს რამეები, რაც ჩვილებრივ ხდება ხოლმე, მიმი წამოსკუპდება ტახტზე ბაბუკას გვერდით, ფრიად გულნაწყენი ხენეშის და ბუზუნებს, თანაც პირში უცქერის სტუმარს.

გათავდა საუზმე თუ სადილი. სტუმრები არ მიდიან, სხედან და საუბრობენ. მიმი კი წუბს და შფოთავს. ის ხან ბაბუკას მიჩრებია, ხან სტუმრებს, სურს მალე წავიდენ. ბოლოს ეკარგება მოთინება, ჩამოხტება ტახტიდან, დგება უკანა ფეხებზე. ხტუნვა-ხტუნვითა და წინა თათების ქნევით მიდის სტუმართან, აჩენებს ტუჩით ვასავალ კარებს და ამ უცნაური მიმიკით თითქოს ეუბნება: „გეყოფათ ამდენი პატივისცემა, აწი მიბრძანდით, ჩვენ მოსვენება გვინდაო“.

ასეთ ოჩენებს ეს ძუნწი მიმი სჩადის მეტადრე საღამოს მოსული სტუმრების მიმართ: თუ ვინიცობაა გადაცილეს წასვლა ღამის თერთ-

მეტ საათს. სტუმრებს უყვართ ამ ტუნწი ჭინაის ასეთი უცნაური მოკმელება, თათების ქნევა და გასავალი კარებისკენ ტუჩის შვერა. ზოგს არ ესმის მისი უცნაური საქციელის და კითხულობენ, რა სურს ამ ფინაისო, ჩვენ კი ვიცინით, თანაც ვტუქსავთ მიმის, ვეუბნებით: „არა გრცხვენია, რომ ერგები სტუმრებსო“. მაშინ კი ხედებიან სტუმრები რაშია საქმე და იცინიან. ზოგიც უწონებს ფინაის ასეთ ოინს და ეუბნები: „მართალი ხარო“. „ახლა დროა კიდევ შინ წასვლისაო“.

დგებიან, გვეწმოდობებიან და მიდიან შინ. მიმის სიხარულს არ აქვს საზღვარი, წამსვლელთ ხტუნვა-ხტუნვით და წინა თათების ქნევით აკილებს კარებამდის.

ბავშვები კისკისებენ.

— დალი, მართალია ეს ამბავი? — ეკითხება გენო.

— სრული სიმართლეა გეფიცებით ბავშვებო! მეტად ხშირად ვხედავ ჩემი საკუთარი თვალით.

— ნეტავ ვინ ასწავლა მიმის ასეთი ოინები? — შეეკითხა დინა.

— აბა ვინ ასწავლიდა! არავინ. თავისთავად მოიგონა. განა მარტო ეგ იცის! ო, რომ იცოდეთ, ბავშვებო, რარიგად ცეკვავს! რომ განახათ, ბევრს იცინებთ. ბაბუკა რომ ეტყვის: „ტაში, მიმიკა ტაში მიმიკა!“ დაუკრავს ტაშს და სხვებიც აყვებით ტაშით, მიმი მაშინვე გადმოხტება ტახტიდან, დადგება უკანა ფეხებზე, გაშლის წინა თათებს და დაუდღის, მეტადრე მასთან ერთად თუ ვინმე ცეკვავს, ან მე და ან ჩემი დედიკო. მიმი ეშმაკუნამ კარგად იცის, რომ ცეკვის შემდეგ მიიღებს საჩუქარს, თხილს ან კამფეტს. თხილი, ჩურჩხელა და მეტადრე კამფეტი ძალიან უყვარს ჩვენს მიმის. მაგრამ ყველაზე უფრო უყვარს ხორცია და ძვლები! ამ დროს მიმი დაწვება კუთხეში თავის ბალიშზე და ხრავს ძვლებს.

სმენად ქცეული ბავშვები დალის შესტეპროდენ.

— ერთი ეს გვითხარი, დალი, ვინ ასწავლა მიმის ცეკვა? — შეეკითხნ ბავშვები.

— ვინა და ჩემმა დედიკომ. მიმი ჩემზე ხნიერია ორი წლით მინც. ის ახლა ათი

წლისაა, შვილები და შვილის შვილების ბატონი. მისი შვილები ყველა განუკლებულია. ერთი დეიდა ნათელას, ისეთი ლამაზი და ძალიან ძალღების გამოფენაზე ტფილისში მიიღო ჯილდო, ოკროს მედალი და კიდევ სხვა საჩუქრები. აღმა მიმიზე უფრო პატარაა. მისი პაწია ტანი, კული, დიდრონი ყურები გრძელი აბრუშეული ბეწვითაა შემოსილი. ის თავის პაწაწინა სახეს ამკობს შავი ბრიალა თვალებით. კეკიანია, მაგრამ მეტად ანახლია. სტულს ცელქი ბავშვები.

— ერთი ეს მოთხარი, აღმამაც იცის ცეკვა? — შეეკითხა შალიკო.

— არა, ცეკვა იცის მხოლოდ მიმიმ, მაგრამ მოხუცდა და იმდენად აღარ იწუხებს თავს. მიმი, როგორც სხვა ძაღლები, პატრონის ერთგულია, მოყვარული და ბინის გუშავი. არც წაწკია, მაგრამ წუნიაა. უბრალო პურს არ გეახლებათ, ხშირად არც რძესაც, იგი ეტანება ხორცსა და დაშპარულ ბუღლებს, მეტად გასათუთებული ყავს ჩემს ბაბუკას, ხშირად ბანს და ლოგინშიც კი იწვენს, ისე უყვარს. მაგრამ ფრთხილად ბავშვებო! ბაბუკაჩემს ხელს ვერაფერ დააკარებს, მიმი იქვე გაჩნდება და არ დაზოგავს არვის საკბენად, თვით ჩემს პაპასაც კი, რომელიც მეტად უყვარს.

— კიდევ რა იცის მიმიმ? — შეეკითხა რეზო.

— მიმ იცის თავგებისა და ვირთხების ჭერა. როგორც კი იცნოსავს თავის სუნს, მიირბენს იმ ალაგას კულის ქნევით და იძენ ხანს უღარაჯებს, სანამ არ გამოვა თავგი. მიმი ელვის სისწრაფით სტაცებს პირსა და მოკლავს, შემდეგ ზოლით აფურთხებს ადამიანივით. მან კარგათ იცის, რომ თავგი მვენე ცხოველია, ამიტომაც ემტრება. მიმი ემტრება აგრეთვე ბუზებს და პეპლებს. საქმარისია უთხრა: „ჰა, მიმი, ბუზი, ბუზი,“ მიმი მივიარდება სარკმელს, იქიდან სწრაფად მივიარდება ბუზს ან პეპელას, დაიჭერს და მოკლავს, მერე ფურთხებას დაუწყებს.

— კიდევ რა ძულს მიმის? — შეეკითხა ზაირა.

— ჰო, მართლა! მიმის მეტად ძულს ფოსტისა და გავითის დამტარებელნი. როგორც კი

გაიგონებს მით კაკუნს კარებზე, მიმი მაშინვე გაქანდება ყეფით, თანაც გვანიშნებს: ჩქარა გამიშვით გარეთ, უნდა ვუკბინოა. ხოლო თუ ვინმე შინაურმა ან მოკეთემ დააკაუნა კარზე, მიმი გაიქცევა მაშინვე, დასუნავს, თითქოს მიხვდება რომ მოკეთეა, დაიწყებს კულის ქიცინს, შემდეგ მოიბრუნს ჩვენთან და გვანიშნებს: შინაურია, მოკეთეა, გაუღეთ მაღე კარიო. ასეთია ჩვენი ძუნწი მიმი. მას ძულს აგრეთვე ცელქი ბავშვები, ხოლო პაწია, ძუძუთა ბავშვები უყვარს მეტად. მოიყვანებენ თუ არა ბაბუკასთან ასეთ ბავშვს, მიმი მივალერსება ლაქუცით, გადავლაკება ბავშვს ფეხებთან და გამოყოფს ენას, თანაც გვანიშნებს თვალებით: „მომეკით ამ პაწია ბავშვის თათები, დაეუკონია“, — მართლაც დაუკონის კიდეც თუ მიეცი ბავშვის ხელი.

— ო, რა უცნაური ყოფილა ეგ მიმი! — წამოიძახებს ბავშვებმა.

— დიახ, ასეთია ჩვენი მიმი. მას ერთი ახირებული ზნე ჰქონს: მეტად ძულს ტანის და-

ბანა. განსაკუთრებით კი როცა უბრალოდ ჰქონს. საკმარისია გაახმაურო ტაშტი, რომელიც შიგნით მიმის, ან ნელი ხმით მიმის ტანი დაებანათო, რომ, რა გინდ უყვარდე, მაშინვე დაგიწყებს ღრენას, შემდეგ წუწუნს და ხეწუნას შესაბრალოსი ხმით, თითქოს გეუბნება: მომშორდი, თავი დამანებეო. თუ ესეც არ გაუვიდა, და მიეძაღე, მაშინ კი აღარ დაგზოვავს, მოგვარდება საკბენად, ან ეცდება დამალოს საიმედო ალაგას, თუ ბაბუკას შეხვდა მაშინვე შეეხიზნება კალთის ქვეშ. ბაბუკას კამის ქვეშ მიმი გულაღია და გამბედავი.

ბავშვებს აუტყდათ კიდეც სიცილი, ხარხარი და თხოვდენ დალის ეთქვა რამ მიმიზე.

— ახლა ეს ვიკმაროთ, ბავშვებო. ის იყო თურმე ინგლისური ჯიშის, ჯეკა ერქვა, — ამ სიტყვებით ექრიალა დალიმ ჩაჰვიდა ხელი თავის ტოლებს და გაექანა ბალისკენ სათამაშოდ.

სიმონ ქვარიანი.

უარსზე უარსი

(მზავი)

სარზე ცხენის თავი ეკიდა. ერთხელ ისუროვა: „ამის უარესს ნურას შევსწრებოდლო?“
 იქვე ახლოს გლეხი მუშაობდა, ნაგავსა სწვავდა, გაიგონა ეს სიტყვები ცხენის ხმელი თავისა და გაკვირვებულმა თქვა: „ამაზე უარესი რაღა უნდა დაემართოსო?“

ამ დროს ტარმა წამოუბერა, ცხენის თავი ძირს ჩამოავდო. კიდე წამოუბერა და ახლა შიგ ცეცხლში ჩაავგო. ხმელ ძვალს ცეცხლი მოედო და სულ დაიწვა, დაიფერფლა.

დაინახა ეს კაცმა და თქვა: „უარესი აი ახლა დაემართაო!“

ბ. ლომთათიძე

ყრუსთან საუბარი

(მზავი)

ერთი კაცი გზაზე მიდიოდა. ყრუ შემოგყარა. სალამი მისცა:
 — გამარჯობა შენო!
 — ბაზარში ვიყავიო.— მიიღო პასუხად.
 მეზარმა გაიკვირვა და შეეკითხა:
 — შენ ყრუ ხომ არ ხარო?
 ყრუმ უპასუხა:

— ქათამი ვიყიდლო.
 პირველმა იფიქრა: ამასთან საუბარი არა ჰღირსო და ისევ გაკლა არჩია. უთხრა:
 — მშვილობით ბრძანდებოდლო!
 — სამი აბაზი მივეცო.— მიუღო ყრუმ.

ბ. ლომთათიძე

საქართველოს ხალხური მუსიკა

1

ბებია მაიკო ჭაქანით შემოყვამ ვენახს.

— ჰაუ, ჰაუ, ჰაუ... ქშშში! არ გაგიშვით ძერამ, — იძახდა და თან ფხვიერ მიწას უსროდა ღელის პირას გამწვანებულ ვენახში შესულ შაშვეებს და ყარანა ჩიტებს.

დილა იყო ცვრიანი, წყნარი და სურნელოვანი. შუგე ჯერ კიდევ არ ეკრა ბჟაალი. ცის შორეულ ლაქვარდში მფრინავი წიფობღელები შავ წერტილებად ჩანდნენ. შაშვეებს, როგორც ჩანდა ძლიერ ეძნელებოდათ მწიფე, ცვრიანი ალგჟსანდროულის დატოვება. ყოველ „ჰაუ-ჰაუს“ დაძახილზე ერთი მაკრად დაიქახჭახებდნენ და წაბლნარ ტყეს მიაშურებდნენ, ღელეს იქით რომ იწყებოდა.

— ჰაუ! ჰაუ! ჰაუ! — აღარ ისვენებდა მაიკო. ღლია ჯვახის ლორთქო ბარდებით გაეტენა, ხელში ჩიტებისაგან ნაკენკი ყურძნის მტევნები ეჭირა და ასე დატვირთულმა ამოყო თავი ვენახიდან. წინ შეილიშვილი, პატარა თამაზი მიეგება.

— შენმა „ჰაუ-ჰაუმ“ გამომადივსა, ბებო, ამ დილით. მოდი ჩქარა, ბიცოლა გაიანე გიცდის.

2

გაიანე და მაიკო დერეფნის წინ შეხედნენ ერთმანეთს.

— დილაშვილობისა მაიკო! უტამიათ ქალო, ყურძენი არა?

— სულ ერთიანად გაუკლია ბენა გაიანე! რა მოეუხებრობო, სულ იქ ხომ ვერ დავჯდები?!

— ქალო, ერთი ორიოდ ძირი რაქწითელი მეც მიდგია ღობალოში და საფრთხობღელი მაქვს გაკეთებული. ჩიტები ახლოსაც ვეღარ

ეკარებიახ, აღამიანი ჰგონიათ. ძველი ტანისა-შოსი გექნება და სარზე ჩამოაცვი.

— მაგას საღამოზე მართლა გაეკეთებ, — უთხრა მაიკომ, აკაპწებული კალთა ჩამოუშვა და თავშალი ბექებზე დაიფინა. ეტყობოდა წყაროზე აპირებდა წასვლას.

— მაიკო, ფქვილის სასესებლოდ ვიყავი მოსული და ამ ლაპარაკში სულ ვაღამაფიწყდა. ერთი ქოთანს ფქვილი მასესხე, საღამოზე ჩვენებიც ქე ამეიტანენ წისქვილიდან და მაშინვე გაგისტუმრებ, — შეაჩერა გაიანემ.

ცოტა ხნის შემდეგ ორივენი ქიშკარში გავიდნენ. მაიკოს ჩაფულა ჰქონდა შხარზე შემოდგმული, გაიანეს კი თეთრი სიმინდის ფქვილით გატენილი ქოთანს ეჭირა ხელში.

3

თამაზი ყურადღებებილი უსმენდა გაიანეს ლაპარაკს. ვადაწყვიტა ჩიტების საფრთხობღელი თვითონ გაეკეთებია და ჩიტებთან ერთად ბებიაც დაეფრთხო. როცა ბებია წყაროზე წასული დაიგულა, პატარა სათამაშო სახლის შენებას თავი მიანება და სხვენზე აცოცდა. იქ ბაბუა სპირიდონის ძველი ჩოხა, შარვალი და ძველი ქუდი მონახა. გამხმარი სიმინდის უღვაშებიც შეაგროვა და ვენახს მიაშურა.

4

მაიკო წყნარად რომ დაბრუნდა, ისე იყო გართული ოჯახურ საქმეებში, რომ თამაზი კარგახანს აღარც კი მოჰგანებია.

— საღ დაძვრები, ბებია გენაცვალოს, მკვახე ყურძენი არა ჰამო, თორემ მუცელს ვაგინენს! — მიძახა მან თამაზს, როცა იგი ვენახიდან ამოძვრა.

— ყურძენი კი არა, ქყინტი სიმინდი მინ-
დოდა მომეტანა, ჩემო ბებო, მაგრამ სულ გამ-
ხმარა, — იცრუა თამაზმა.

5

სადილობა მოატანა. მაიკომ მკადები გამო-
აცხო, შევამანდი შეკახმა და შვილიშვილს მი-
უბრუნდა:

— თაზო, წამოდი, ბაბუას სადილი წაუ-
ლოთ.

თამაზოს გაეხარდა. იცოდა ბაბუა სპირი-
დონი ტყეს ჭრიდა ვენახის ბოლოზე და იქ რომ
ჩასულიყვნენ, ვენახზე უნდა ჩაევილოთ, იქ ბე-
ბიამისი უსათუოდ მოტყუვდებოდა, ისეთი საფრ-
თხობელა მოაწყო თამაზმა. ჩაიცინა ეშმაკურად
და მაიკოს უკან გაჰყვა.

შუა ვენახში რომ ჩავიდნენ, თამაზმა კაბის
კალთაში მოსწია ბებიას.

— ბებო, დაბრუნდი, ხედავ? ბაბუა შინის-
კენ მოდის.

— უიმე! — წამოიძახა მაიკომ. მარჯვენა
ხელით თვალი მოიჩრდილა, ვენახის ბოლოსაკენ
გაიხედა. შუა ჩოხას მოჰკრა თვალი და მიაძახა:

— კაცო, სადილი მე შენთან მომაქვს და
შენ შინ მოხვალ?!
ჩოხიანი ხმას არ იღებდა. ან კი რით გაი-
ლებდა ხმას, ეს თამაზის მიერ მოწყობილი
საფრთხოებელა იყო და არა ბაბუა სპირიდონი.

— გემდურის ბებო, სადილი რატომ დამი-
გვიანეო, ხმას აღარ გცემს, — უთხრა ეშმაკმა
თამაზმა.

— დამიგვიანდა შვილო, ათასი საქმე მაქვს,
ან ერთს ვერ გაეხდი ან მეორეს! — მერე ისევ
საფრთხოებელას გადახედა და განციფრებით წა-
მოიძახა:

— რა ვქნა! ეს ვილაკ სხვა არის, რატომ არ
ინძრევა?!
— თამაზმა სიცილი ველარ შეიმაგრა.

— თამაზმა სიცილი ველარ შეიმაგრა.

— წამოდი, ბებო, ახლოს ჩავიდეთ და შე
გარიგებთ, თორემ ჯოხს გესვრის, ხომ უყურებ
ხელში რომ უჭირავს.

6

მაიკომ საფრთხოებელა მხოლოდ მაშინ იცნო,
როდესაც ათიოდე ნაბიჯზე მიუახლოვდა.

— ვაი, შენ არ მომიკვდი, შე კინკა, ქე არ
დამაფეთე შვილო! ჩიტები რაველა გაბედავენ
აქ მოსვლას, როცა მეც აღამიანი მეგონა.

თამაზს საფრთხოებელა მართლაც ისე გაეკე-
თებია, რომ მოხუცი კაცისაგან ძნელი გასარ-
ჩევი იყო.

ბებია და შვილიშვილი სიცილით ჩასცილ-
დნენ ვენახს. სადილობისას თამაზის ეშმაკმა
სპირიდონსაც უამბეს.

გაიანეს რჩევამ და თამაზის ოსტატობამ
გაჭრა, მეორე დღით მაიკოს აღარ დასქირე-
ბია ვენახში ფხვიერი მიწის სროლა და „ჰაუ-
ჰაუს“ ძახილი. ფრინველები ველარ ეკარებოდნენ
ყურძენს.

ზიორგი კალანდაძე

ჩამდენი ვარსკვლავია ცაში?

ვარსკვლავი ძალიან ბევრია, მაგრამ ჩვენ ყველა ვარსკვლავს ვერ ვხედავთ. მოწმენდილ ღამეს, როდესაც ცაზე ღრუბლები არ არის, შეიძლება დაინახოთ ორიათას ხუთას ვარსკვლავამდის. თუ ტელესკოპით შევხედავთ, მაშინ ვაცილებით უფრო მეტს დავინახავთ. ტელესკოპი არის უზარმაზარი ღურბინდი, რომელსაც გამადიდებელი შუშები აქვს; ტელესკოპით ათვლიერებენ თვლით უზინარ ვარსკვლავებსაც. რაც უფრო ძლიერია ტელესკოპი, მით უფრო მეტ ვარსკვლავს დავინახავთ. ამერიკაში აქვთ ყველაზე ძლიერი ტელესკოპი, რომელიც გვიჩვენებს ათას მილიონ ვარსკვლავს. ყველა ვარსკვლავის დათვლა შეუძლებელია, იმდენი ვარსკვლავია ცაში.

ჩატომ ანათებენ ვარსკვლავები?

მზე იმიტომ არის კაშკაშა, რომ ის წარმოადგენს გავრვარებულ ცეცხლის ბურთოს. ვარსკვლავები იმიტომ ანათებს, რომ ისინიც ისეთივე გავრვარებული ბურთოებია, როგორც მზე. მაგრამ ვარსკვლავები ჩვენგან ძალიან შორსაა, ამიტომაც ასე პატარები ჩანან.

მზის გარშემო ბრუნავენ პლანეტები, მათ შორის ჩვენი დედამიწაც. ზოგიერთი ვარსკვლავების გარშემოც ბრუნავენ იქეთივე პლანეტები, როგორც ჩვენი დედამიწაა. ამ პლანეტებზე ალბათ ცხოვრობენ ცოცხალი არსებანი და იმათ უნათებს მათი მზე, რომელიც ჩვენ პატარა ვარსკვლავად გვეჩვენება.

რა უფრო დიდია — მზე თუ ვარსკვლავები?

აქვენ ალბათ იტყვიან: რასაკვირველია, მზე უფრო დიდიაო. მაგრამ ეს ასე არ არის. მართალია, არის მზეზე უფრო პატარა ვარსკვლავებიც, მაგრამ ზოგიერთ ვარსკვლავთან შედარებით მზე პაწაწინა ბურთია.

ერთი ვარსკვლავი, რომელსაც ანტარესი ვია, იშველია, რომ ასი მილიონი მზე გამოვა

იმაში. ჩვენი მზის ადგილას რომ გვსტუმრობდა ასეთი ვარსკვლავთაგანი, ჩვენ დედამიწას ერთ წუთას დაწვავს მისი სხივები. ეს ხომ იგივე იქნებოდა, ასი მილიონი მზე რომ ერთად ანათებდეს.

ჩატომ ანათებენ პლანეტები?

ყველა პლანეტა, როგორც ჩვენი პლანეტა დედამიწა, ბნელი ბურთოებია. ისინი, როგორც ჩვენი დედამიწა, მზის ირგვლივ ბრუნავენ. მათ არა აქვთ თავისი სინათლე. პლანეტები აირეკლავენ მზის სხივებს, და ამიტომ გვეჩვენება ისინი ბრწყინვალე ვარსკვლავებად. პლანეტები უფრო ახლია ჩვენგან, ვიდრე ვარსკვლავები. ყველაზე უფრო ახლია მთვარე, რომელიც ანარეკლი მზის სინათლით ანათებს. მთვარეზე არ არის ჰაერი და არც სიცოცხლეც. პლანეტა მარსზე არის ჰაერი, მაგრამ ისეთი, როგორც დედამიწაზე ძალიან მალაღმთებზე. მარსზე უფრო ცივა, ვიდრე დედამიწაზე, იქ წყალი და მცენარეულობა ცოტაა. ალბათ მარსზე ცხოვრობენ ცოცხალი არსებები, რომლებიც შეგვუნ მარსის მკაცრ ბუნებას.

ჩამდენი კილომეტრია დედამიწიდან ვარსკვლავებამდის?

ჩვენგან ისე შორსაა ვარსკვლავები, რომ მანძილის გამოთვლა კილომეტრობით არც ღირს: ყველაზე მახლობელ ვარსკვლავამდის თითქმის ათი ტრილიონი კილომეტრია.

ამ მანძილის გავლა ჩქარ მატარებელს შეუძლია მხოლოდ 46 მილიონ წელიწადში. ისეთი ვარსკვლავებიც არის, რომლებს სინათლე ჩვენამდის მოდის ჩამდენიმე ასეული მილიონი წლის შემდეგ. ჩვენ რომ ახლა ვარსკვლავებს ვხედავთ, შეიძლება ზოგიერთი მათგანი ბევრი-ბევრი-ბევრი წლის წინათ ჩაქრა, მის სინათლეს კი ახლაც ვხედავთ.

ილუსტრაცია ამოღებულია ლავრა ჰიჭინაძის წიგნიდან „უარმაზი“ მხატვარი მ. თარხვილი
წიგნს სვეს სახელგამის ახალგაზრდობის და საბავშვო სმებრკი.

ვაჟა - ფშაველას სილამო

29 ოქტომბერს ჯაფარიძის სახელობის საც-
დელ-სანიმუშო ბიბლიოთეკის საბავშვო განყოფი-
ლებაში გამართა ვაჟა-ფშაველას გარდაცვალების
მოსაგონარი ოციწლის სილამო. სილამოს დაე-
სწრენ მასწავლებელნი, დიდალი მოწაფეობა,
პიონერები და ოქტომბრელები.

სილამოზე მონაწილეობის მისაღებად მოწვეუ-
ლი იყვნენ საბავშვო მწერლები: ან. ლენიაშვი-
ლი, გ. კახიძე, ნ. ნაკაშიძე, რ. ქორქია ს.
მთვარაძე, ლავრ. ჰიჭინაძე, ლ. გეგეჭკორი, მ.
ებრალიძე და სხვები.

სილამო გახსნა თავისი შესავალი სიტყვით
ბიბლიოთეკის დირექტორმა ამხ. შ. ასათიანმა.
ამის შემდეგ მოხსენებით გამოვიდა ამხ.

ან. ლენიაშვილი — „ვაჟა - ფშაველა როგორც
საბავშვო მწერალი“. მოხსენება ძალიან საინტე-
რესოდ იყო დამუშავებული და დარბაზი დიდი
ყურადღებით უსმენდა. შემდეგ სიტყვით გამო-
ვიდა ლავრ. ჰიჭინაძე, რომელმაც აღნიშნა,
რომ ვაჟა ღირსეულად დააფასა მხოლოდ საბ-
ქოთა ხელისუფლებამ.

ვაჟასადმი მიძღვნილი ლექსი წაიკითხა პო-
ეტმა გიორგი კახიძემ. მას დიდი აღტაცებით
შეხედენ მსმენელები. ლექსი წაიკითხა აგრეთვე
მ. ებრალიძემ და შემდეგ ბავშვებმა.

ბიბლიოთეკის ხელმძღვანელობას სურვილი
აქვს ხშირად მოაწყოს მწერლებისა და ბავშვების
შეხვედრა.

როდღაც ქორაქია — „საბჭოთა საქართველო“

სიფელს

მოთხრობის კრებული „სამი ბიჭის ამბავი“ მე ძალიან მომეწონა. კარგად არის აღწერილი თუ როგორ გაიპარა მოჩუბბარი კოლა ფრონტზე, როგორ ნახა არტემამ დედისა და მამის საფლავი და როგორ გაიყვანა ეტლი კაუჭამ წყალში.

ჩემი აზრით ამ წიგნს რომ „მანუბარა კოლა“ ჰქონოდა სათაურად უფრო კარგი იქნებოდა, რადგან მას მოჩუბბარს ეძახოდნენ და მოქმედებითაც ის მოქმედებს ყველაზე მეტს. იმ ალაგს, სადაც აღწერილია თუ როგორ მოიპარეს ბიჭებმა პური, არტემას ადგილზე თომა რომ ყოფილიყო უფრო კარგი გამოვიდოდა, რადგან თომა უფრო ღონიერია არტემაზე და უფრო ბევრ პურს აიღებდა.

კუჩარი სუფსიხიკილი
(მე-მნ სიუჟელო სკ. VI-კლ. მოწ.)

აყვავილი ჩემო სოფელო
მაგ შენს მიღამო მთებითა,
ახალგაზრდული მშვენიებით
მოვდივართ შენთან ჯარენითა.
ახლა უკვე ზაფხულია
გვიხარია ყველას ვიცი!
სახეტე ფერი დაგველო
რალად უნდა ამის ფიცი.
აჰა, მწყემსებმაც დაუკრეს
ტკილი ხმით საღამურია
და აყვავებულ ველ-მინდორს
ხმა გარს მოედო საამურია.
აყვავილი ჩემო სოფელო
მაგ შენს მიღამო მთებითა,
ჩვენც მხიარული სიცილით
მოვდივართ შენთან ფრენითა.

თემიან დედისხილი
ნ-კლ. მოწაფე

ბიორგი კაპახიძე, — „საბჭოთა საქართველო“

ბედნიერია ჩვენი საბჭოთა ქვეყნის ახალგაზრდობა. ამ თავისუფალ ქვეყანაში უხვად იზრდება: ინჟინრები, ექიმები, პედაგოგები, ფიზიკოსები, აერონომები და სხვა. მრავალი სპეციალისტები. გიორგი კაპახიძეც ამ ბედნიერი თაობის რიგში დგას. მისი ლექსების კრებული „მხიარული მშვენიერება“ წაეკითხე, დაერწმუნდი რომ გიორგი კაპახიძეს ზედმეტი შესწავლილი აქვს ბავშვის ბუნება. იგი თავის ერთ ლექსში, ამბობს:

„მე თქვენ გიცნობთ, კარგად გიცნობთ,
ვიცი თქვენი ფიჭი, ენა...
მეც ჰქონია თქვენი გული,
მეც ვყოფილვარ თქვენოდნა.“

და მართლაც მის ლექსებშიც სწორედ ბავშვთა ფიჭი და მოვალეობაა აღწერილი. ის თავის ლექსების საშუალებით გაღმოგვცემს მოზარდთა ყოფა-ცხოვრებას და ფრიადოსან მოსწავლეთა სახეს; ხოლო ზარმაცებს არცხვენს და მოუწოდებს სწავლისაკენ. მშვენიერია გ. კაპახიძის ლექსები, სიამოვნებით ვკითხულობთ მის ნაწერებს.

ნ. ბალიაშვილი.
(მე-VIII კლ. მოწ.)

ლ. კვიციანი მოთხრობის წიგნი „ისლიანი სახლები“ ეხება სოფლის ცხოვრებას. იქ აღწერილია თუ როგორი იყო წინათ გლეხის ცხოვრება და როგორია ახლა.

გლეხის მდგომარეობა წინათ რომ აუტანელი იყო, ეს ჩანს მოთხრობა „ისლიანი სახლებიდან“. ამ მოთხრობაში სწერია:

„კაცია ჯერ ისევე კალიონს აბოლებდა, უცებ თოფის ხმა გაისმა და თანაც ძაღლის წკაველი აპყვა. კაცია წამოიჭრა ზეზე, ის იყო კიშკრისკენ აპირებდა გაქცევას, მაგრამ შეიარაღებული პოლიციელები თვალწინ აესვენტენ. ზოგმა რევოლვერი დაუმინა, ზოგმა თოფის თათი უთავაზო და ზოგმაც დორბლმორცული ცხენი მიაგდო საცოდავ მოხუცზე“.

ამ მოთხრობაში ნათლად ჩანს, რომ პოლიციელები გლეხებს აწამებდნენ. ავიღოთ მეორე მოთხრობა „ელიაზარის წერილი“. აქ აღწერილია ჩვენი სოფლის გლეხის მდგომარეობა, თუ როგორ მიდის მისი ცხოვრება წინ. უწინ თუ გლეხს არ აქცევდნენ უურადლებას და მას უბრალო ნივთს ადარებდნენ ახლა კი კოლმეურენ გლეხმა ელიაზარმა წერილიც კი დასწერა და გაზეთში დაუბეჭდეს. ასე წავიდა წინ გლეხის ცხოვრება.

შე ლ. კვიციანის მოთხრობებმა ძალიან დაზინტერესა და გულდასმით წავიკითხე ეს წიგნი.

გაიოზ ვადაშვილი

(აბს. სტალინის საბ. I საც. საშ. VI-კლ. მოწ.)

ვეველი

იქ, ლამაზ ყვავილებში
გაჩნდა ნაზი პეპელა
ყვავილებს თავს ევლებდა
მზრუნველობით ნელ-ნელა.
ხან ერთს მიუალერსებს,
ხან მეორეს, მესამეს...
ტყებმა ყვავილის სუნით
და გულში გრძობს სიამეს.
უხარია, ყვავილი
მის ახლო იმყოფება,
როცა უნდა, მას მაშინ,
ყნოსავს, გარს ეხვევა.
წვიმის შესაფერიც აქვს
ზამბახისა ფოთლები,
მაგრამ ზამბახის გარდა
ყავს კიდევ მეგობრები.

ხიდი

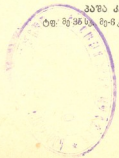
აი რა ლამაზია
ჩელუსკინის ხიდი
აღტაცებაში მოდის
პატარა და ღიდი.

მაშ კული იქნება
ჩელუსკინის ხიდი?
უხარია ყველას
ფართოა და ღიდი.

აი რა ლამაზია
ჩელუსკინის ხიდი
აღტაცებაში მოდის
პატარა და ღიდი.

გურამ მახტაძე

მე-14 შრ. სკ. III კლ. მოწაფე.

ვაშა კვაჭაძე
ტფ. მე-36 სკ. მე-6 კლ. მოწ.

1

ფრთებს ქვეშ ქოლგას თოკები აქვს,
ზევით იწევეს დაბლა წევენ,
ხელებს მაშინ გაუშვებენ,
როცა მიწას მიაღწევენ.

2.

ცალითვალა ვარ, ორთვალაზე
მილიონჯერ უფრო ვხედავ,

ხან განიდან შემოგიკვრეტო,
ხან ზემოდან გადმოგხედავო,
ჩემი თვალი ყველგან მიდის,
ჩემი თვალი ყველას სწვდება,
ჯანსაღობის საუნჯე ვარ,
ვინც ვაიგებს და მიხედება.

მელია სიხარულით

გასართობი ასანთზე

17 ცალი ასანთისაგან შედგენილია 6 კვადრატი.
რომელი 3 ცალი ასანთი უნდა გამოვაცალოთ ამ ფი-
გურას, რომ დარჩეს 4 კვადრატი.
ახსნა შეიძლება ოთხნაირად.

ქმ. თევზაძე

შეხვედრის გასწორება

ჭურ. „ოქტომბრელის“ № 10 მიმჭრალის ლექსში „სოფლოური“
მეორე სვეტში ბოლოდან მე-6 სტრიქონი „ბაღღების და ბე-
ბიების“ მაგივრად უნდა იყოს ბაღღების და ბებიების“.

წიგნი 75 პეპ.

5-56
საქართველოს
საბჭოთაო
კულტურის
მინისტროს
ბიბლიოთეკის
ნომერი

О К Т О М Б Р Е Л И

Г о с и з д а т Г р у з н и

Т и ф л и с 1 9 3 5 г .